

Sygn. akt II Ca 683/20

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Mariusz Broda

Sędziowie: Sędzia SO Bartosz Pniewski

Sędzia SR (del.) Monika Wrona-Zawada

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 września 2020 r. sprawy

z wniosku T. P. (1)

z udziałem K. P.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika K. P.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 20 lutego 2020 r. sygn. akt VIII Ns 983/17

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie VI (szóstym), w części, w ten sposób, że oddalić żądanie T. P. (1) z tytułu zwrotu nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, ponad kwotę 19 481,80 (dziewiętnaście tysięcy czterysta osiemdziesiąt jeden 80/100) złotych;

2. przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach na rzecz adwokata M. K. wynagrodzenie kwocie 1476 (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych, za udzieloną K. P. pomoc prawną z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

Sygn. akt II Ca 683/20

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 20.02.2010r. Sąd Rejonowy w Kielcach:

- w pkt. I ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy T. P. (1) i uczestniczki K. P. wchodzi:

a/ prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...) o powierzchni 63,63 m², dla którego Sąd Rejonowy w Kielcach prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) wraz z udziałem (...) w nieruchomości wspólnej opisanej w księdze wieczystej o numerze (...) – o wartości 234 600 zł;

b/prawo własności samochodu osobowego V. (...) o numerze rejestracyjnym(...)nr vin (...) - o wartości 2 000 zł

c/ oszczędności zgromadzone na rachunku bankowym wnioskodawcy T. P. (1) – w wysokości 1 949,42 zł

o łącznej wartości 238 549,42 zł;

- w pkt. II ustalił, że udziały wnioskodawcy T. P. (1) i uczestniczki K. P. w majątku wspólnym są równe;

- w pkt. III dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawcy T. P. (1) i uczestniczki K. P. w ten sposób, że wszystkie składniki majątku wspólnego opisane w punkcie pierwszym postanowienia przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy T. P. (1);

- w pkt. IV tytułem spłaty zasądził od wnioskodawcy T. P. (1) na rzecz uczestniczki K. P. kwotę 119 274,71 zł, płatną w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia;

- w pkt. V nakazał uczestniczce K. P., aby opuściła i opróżniła ze swoich rzeczy lokal mieszkalny opisany w punkcie pierwszym niniejszego postanowienia i wydała ten lokal wnioskodawcy T. P. (1) w terminie trzech miesięcy od dnia dokonania przez wnioskodawcę spłaty, o której mowa w punkcie czwartym niniejszego postanowienia;

- VI zasądził od uczestniczki K. P. na rzecz wnioskodawcy T. P. (1) kwotę 38 943,60 zł tytułem zwrotu nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny stron;

- w pkt. VII zasądził od uczestniczki K. P. na rzecz wnioskodawcy T. P. (1) kwotę 5 826,08 zł, tytułem zwrotu połowy spłaconych długów czynszowych;

- w pkt. VIII oddalił wniosek T. P. (1) o zwrot spłaconych długów czynszowych w pozostałym zakresie;

- w pkt. IX przyznał adwokatowi M. K. ze Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego w Kielcach kwotę 4 428 zł tytułem wynagrodzenia na pomoc prawną udzieloną uczestniczce K. P. z urzędu, w tym kwotę 828 zł

- w pkt. X zasądził od uczestniczki K. P. na rzecz wnioskodawcy T. P. (1) kwotę 500 zł tytułem zwrotu połowy uiszczonych opłat sądowych od wniosku;

- w pkt. XI nakazał pobrać od wnioskodawcy T. P. (1) i uczestniczki K. P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego w Kielcach kwoty po 1 327,96 zł tytułem zwrotu tymczasowo poniesionych wydatków;

- w pkt. XII pozostałymi kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Kielcach.

Podstawy faktyczne i prawne tej treści rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy przedstawił w pisemnym uzasadnieniu (k.336-341). Z jego treści w szczególności wynika, że kwota 38 943,40 zł stanowiła nakład z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny, będąc pochodną dokonanej przez wnioskodawcę wpłaty na wkład mieszkaniowy dotyczący nieruchomości lokalowej, pozostającej przedmiotem podziału.

Postanowienie w części dotyczącej pkt. VI, w zakresie uwzględniającym roszczenie o zwrot nakładów ponad kwotę 19 471,80 zł, zaskarżyła uczestniczka. W wywiedzionej apelacji zarzuciła naruszenie art. 45 § 1 zd. 2 kr i o w zw. z art. 43 § 1 kr i o przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że małżonek zobowiązany jest do zwrotu nakładów poniesionych z majątku odrębnego drugiego małżonka na majątek wspólny, jest obowiązany do zwrotu całości nakładów, nie zaś tylko tej ich części, która odpowiada udziałowi w majątku wspólnym.

Wobec powyższego skarżąca wniosła o zmianę postanowienia w zaskarżonej części poprzez „zasądzenie od K. P. na rzecz T. P. (1) kwoty 19 471,80 zł w miejsce kwoty 38 943,60 zł tytułem zwrotu nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny”.

Adwokat M. K. wniosła o przyznanie jej od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach wynagrodzenia za udzieloną skarżącej pomoc prawną z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, oświadczając, że dotychczas w żadnej części nie została ona opłacona.

Wnioskodawca nie zajął żadnego stanowiska w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wyjaśnia, że rozpoznał sprawę w postępowaniu apelacyjnym na posiedzeniu niejawnym, biorąc pod uwagę datę wniesienia apelacji, brak zgłoszenia przez wnioskodawcę oraz uczestniczkę postępowania wniosku o przeprowadzenie rozprawy oraz brak konieczności jej przeprowadzenia (art. 374 kpc; art. 9 ust. 2, art. 9 ust. 4 – a contrario – ustawy z dnia 4.07.2019r. – z o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw – Dz.U.2019.1469).

Apelacja okazała się zasadna.

Sąd Okręgowy przede wszystkim stwierdził, że chociaż prawidłowo określony został w apelacji zakres zaskarżenia (w tej części w jakiej Sąd Rejonowy uwzględnił żądanie zwrotu nakładów ponad kwotę 19 471,80 zł), to nieprecyzyjnie skarżąca sformułowała sam wniosek apelacji, skoro domagała się zasądzenia kwoty 19 471,80 zł, w miejsce kwoty 38 943,60 zł. Pomimo tego, intencja skarżącej była czytelna, bo po pierwsze sam zakres zaskarżenia był precyzyjny, a po drugie z tego nieprecyzyjnie ujętego żądania wniosku, jednak wynikało, że skarżąca zamierza uzyskać efekt w postaci uwzględnionego żądania tylko do kwoty 19 471,80 zł. Tym samym zakres i charakter żądanej zmiany został przez skarżącą wyrażony w sposób dostateczny do rozpoznania apelacji w zakreślonych w niej granicach (p. postanowienia SN z dnia 28.04.2006 r., V CZ 25/06; 16.11.2006 r., II CZ 80/06; 30.11.2006 r., I CZ 88/06; 5 kwietnia 2017 r., II CZ 2/17).

Rozpoznając sprawę w granicach apelacji Sąd Okręgowy odnotował, że w pozostałym, tj., niezaskarżonym zakresie w/w postanowienie było prawomocne, co oznacza stan związania jego treścią także w postępowaniu apelacyjnym, w tym także co do przyznania T. P. spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, ustalenia jego wartości według stanu aktualnego oraz obecnych cen rynkowych, a w konsekwencji tego wszystkiego także zasądzenia od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy spłaty w kwocie 119 274,71 zł.

W następnej kolejności stwierdzić należy, że Sąd pierwszej instancji trafnie ustalił wartość nakładu poczynionego przez wnioskodawcę z jego majątku osobistego - na wchodzące do majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki prawo do lokalu mieszkalnego, będące przedmiotem niniejszego postępowania. Te ustalenia Sąd Okręgowy przyjął za własne, w braku jakichkolwiek ku temu przeszkód, w szczególności nie były one kwestionowane także w postępowaniu apelacyjnym. Nie budziła także żadnych wątpliwości prawidłowość dokonanej przez Sąd Rejonowy prawnomaterialnej kwalifikacji nakładów poczynionych przez wnioskodawcę – jako tych z majątku osobistego na majątek wspólny, jak i identyfikacja obowiązku ich zwrotu przez uczestniczkę na rzecz wnioskodawcy, ale tylko co do samej zasady. Istotnie źródłem tego obowiązku – co do zasady był przepis art. 45 § 1 kr i o.

Rację miała natomiast skarżąca, o ile zarzucała Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 45 kr i o, skoro w wyniku zastosowania tego przepisu do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego Sąd ten doszedł do wniosku, że na uczestniczkę spoczywał obowiązek zwrotu całości w/w nakładów, a nie ich połowy. W związku z tym wyjaśnić należy, że przepis art. 45 § 1 kr i o stanowi o zasadzie zwrotu nakładów, w tym i tych z majątku osobistego na majątek wspólny. Nie reguluje on natomiast tego, w jaki sposób te nakłady mają zostać rozliczone, tj. w jakim wymiarze mają zostać zwrócone. Zagadnienie to reguluje – poprzez art. 46 kr i o w zw. z art. 1035 kr i o – przepis art. 207 kc. Skoro stosownie do tego ostatniego wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną współwłaściciele ponoszą stosownie do swoich

udziałów, to tym samym reguła ta ma odpowiednie zastosowanie także do rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny. Odnosząc ją do realiów niniejszej sprawy, nie ulega żadnej wątpliwości to, że jeżeli wnioskodawca poczynił nakład na w/w prawo do lokalu w kwocie 38 943,60 zł., a to prawo do lokalu zostało mu przyznane (w wyniku podziału majątku), to nie mógł żądać zasądzenia od uczestniczki całej tej kwoty, a jedynie połowy z niej, czyli 19 481,80 zł, skoro udziały obojga w majątku wspólnym były równe. Zaskarżone rozstrzygnięcie, o ile obejmowało całą kwotę, to wywoływało efekt polegający na tym, że wnioskodawca w wyniku podziału majątku uzyskał m.in. i swój udział, o wartości, która już uwzględniała połowę wartości nakładu jaki z majątku osobistego na majątek wspólny poczynił (tym samym już ten nakład w tej części „odzyskał”), a nadto otrzymał zwrot całego nakładu od uczestniczki, w sytuacji, kiedy winien uzyskać już tylko zwrot połowy poniesionego nakładu, bo tylko co do tej części taki obowiązek na uczestniczce spoczywał – zgodnie z wyjaśnionymi już wyżej zasadami, bo tylko w takiej części wnioskodawca poniósł nakład niejako „za uczestniczkę” w takim zakresie mógł oczekiwać jego zwrotu. Innymi słowy, uczestniczka miała obowiązek zwrotu wnioskodawcy tej części nakładu – stosownie do posiadanego udziału w majątku wspólnym, z którego uzyskała od wnioskodawcy spłatę – liczoną od pełnej wartości, tj. wg. stanu składnika majątkowego z daty podziału i cen aktualnych (tym samym obejmującego także poczyniony nakład). Wobec tego wnioskodawca uzyskując od uczestniczki zwrot połowy nakładu, uzyskuje de facto „zwrot” tego, co musiał m.in. wydać na poczet spłaty, która raz jeszcze podkreślić należy była ustalona w oparciu o podstawę także obejmującą cały poczyniony przez wnioskodawcę nakład. Dalej idący zwrot nakładu na rzecz wnioskodawcy nie tylko nie znajduje uzasadnienia z punktu widzenia przywołanych już reguł ustawowych, ale w istocie prowadziłby do bezpodstawnego wzbogacenia wnioskodawcy, skoro spłaciłby on uczestniczkę z połowy wartości prawa do lokalu, a w ramach swego rodzaju „kompensaty” nakładu otrzymałby jego zwrot w całości, a nie w połowie, do czego był tylko uprawniony, bo poniesienie ostatecznie przez wnioskodawcę nakładu w pozostałej części (1/2) znajdowało odpowiednie uzasadnienie w przywołanym już art. 207 kc, eliminując tym samym zasadność żądania zasądzenia kwoty w tej części od uczestniczki.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 1 kpc orzekł jak w pkt. 1 sentencji.

Rozstrzygnięcie w pkt. 2 znajduje uzasadnienie w § 8 pkt. 5, § 4 ust. 3, § 16 ust. 1 pkt. 1 Rozp. Min. Spr. z dnia 3.10.2016r. w sprawie ponoszenia (...) Dz.U. z 2019r., poz. 18.

SSR(del.) Monika Wrona-Zawada SSO Mariusz Broda SSO Bartosz Pniewski

(...).

(...)